

Korejských církví je u nás hodně, nejsou ale příliš úspěšné

KOREJSKÉ CÍRKVE V ČESKU

Andrea Beláňová

Tento text je stručným představením korejských křesťanských církví na území České republiky.¹ Veškerá data, ze kterých zde čerpáme, pocházejí z výzkumu z let 2018 a 2019. Během dvou let výzkumný tým ve složení Andrea Beláňová, Tomáš Havlíček, Kamila Klingorová, Zdeněk Vojtíšek a tlumočnice Jana Dukátová prováděl rozhovory s pastory, návštěvy církví a také analýzu webových stránek.² V rámci tohoto článku představujeme seznam církví aktivních v České republice v době výzkumu a nabízíme jejich krátkou charakteristiku. V závěru se také zamýšlíme nad důvody celkového neúspěchu korejské misie mezi ne-Korejci.

Všechny korejské sbory v České republice jsou vedeny pastorem-mužem, mezi členy ale převažují ženy. Část členstva je nestálá, jedná se nejčastěji o korejské studenty nebo pracovníky s omezeným časovým pobytem. Pastoři jsou obvykle ženatí, ve věku asi padesáti let, teologicky vzdělaní a své práci se věnují na plný úvazek. Několikrát ročně zasílají zprávu o stavu sboru své domovské církvi do Koreje, která je také finančně podporuje. Většina těchto pastorů věkově spadá do tzv. generace rozvoje, která byla svědkem nejprogresivnější fáze korejského ekonomického vzestupu, jenž bývá přímo spojován s rozmachem křesťanství v zemi. Misie je tak motivovaná tzv. náboženským etnocentrismem.³

Církevní život se soustřeďuje na nedělní bohoslužbu, která probíhá až na výjimky v korejštině bez tlumočení. Po bohoslužbě následuje neformální setkání spojené s konzumací tradičního korejského jídla, které obvykle připravuje a podává pastorova žena a další členky sboru. Jednou týdně se koná biblická hodina, zpravidla v pastorově kanceláři nebo bytě. Některé církve také nabízejí nedělní školu pro děti, modlitební setkávání a volnočasové aktivity pro mládež a rodiny s dětmi. V rámci sborů probíhá několik křtů ročně; svatby a pohřby jen výjimečně. Několik církví se angažuje v menších charitativních projektech, především sbírkách a dobrovolnictví (například presbyterní sbor v pražských Kobylisích organizoval před pandemií tzv. Food Bazar pro lidi bez domova). Jako součást evangelizace jsou také pořádá-

ny přednášky o korejské kultuře a různé kulturní akce.

Přehled církví

V letech 2018–2019 jsme zaznamenali na území České republiky celkem sedmáct aktivních korejských církví s křesťanskými kořeny. Církve zde řadíme na pracovní škále, která začíná u skupin nejvíce soustředěných na korejskou diasporu (tzn. Korejce trvale usazené v cizí zemi) a končí těmi, které vyvíjí největší aktivitu v misijní činnosti mívající mimo diasporu. Jsme si vědomi, že toto řazení je pracovní a někde zohledňuje spíše geografickou blízkost (Ostrava) než míru soustředění na konkrétní skupinu obyvatel. Uvádíme také označení, která církve paralelně používají pro komunikaci s veřejností a pokud má církev funkční webové stránky nebo využívá sociální síť, uvádíme i tyto odkazy, přestože některé jsou pouze v korejštině. Při výčtu aktivit je potřeba mít na vědomí, že období pandemie negativně ovlivnilo většinu z nich a církve se podobně jako všechny ostatní skupiny k nim vracejí jen pomalu.

1. Presbyterní korejský sbor při farním sboru Českobratrské církve evangelické (dále ČCE) v kostele U Jákovova žebříku v pražských Kobylisích byl založen v roce 1997. V době výzkumu čítal okolo 50 členů korejského původu, někteří členové byli zároveň součástí staršovstva farního sboru ČCE.

2. Prague Bethel Church (<https://www.prahabethel.com>) ve Wuchterlově ulici v Praze působí od roku 2008 a uváděl

75 korejských členů. K bohoslužbám se sbor schází v prostorech vypůjčených od Československé církve husitské (CČSH) v pražských Dejvicích.

3. Církev dobrého sousedství (Evangelical Church of Good Neighborhood, <https://cafe.daum.net/gnostrava>) funguje v Ostravě při Slezské církvi evangelické augsburského vyznání. Byla založena roku 1999 a čítá asi 35 Korejců, kteří jsou aktivní ve Slezské diakonii. Sbor se podobně jako kobylišké sdružení angažuje v aktivitách Středoevropského centra misijních studií, které bylo založeno v Praze v roce 2006 v česko-slovensko-korejské spolupráci.

4. a 5. Podle informací, které nám v roce 2019 poskytli pastoři z jiných církví, fungují v Ostravě **dvě další malé církve** cílené na diasporu, především pak na zaměstnance velkých korejských firem na Ostravsku. První církev byla vedena pastorem Danielem Bangem a druhá pastorem jménem Sanggil Čo, nepodařilo se nám však blíže kontaktovat ani jednu z těchto církví.

6. The Chapel Prague (Mozaic Church, <https://www.facebook.com/thechapelcz>) čítá asi 40 Korejců. Baptistický sbor byl založen v roce 2009 a do března 2019 se scházel v modlitebně Církve bratrské na pražském Smíchově, poté byly bohoslužby přesunuty do Husova sboru na pražských Vinohradech.

7. Korean Church in Prague (Praha Korean Church, http://chpraha.com/chpraha/index_tong.asp) sídlí v pražských Malešicích od roku 1990, praxí se považuje za pentekostální. Církev finančně podporuje pražskou Hangeul School, která nabízí mimoškolní program pro děti v korejštině. Církev v roce 2018 spoluorganizovala 24. konferenci korejských misionářů „Re-evangelizujme Evropu pouze silou evangelia“ v Praze, které se účastnilo přinejmenším šest korejských církví působících v České republice.

8. Oneheart Church Praha (Hanmaum Church, <https://prahachurch.modoo.at>) funguje od roku 2017, má asi 40 členů a schází se v prostoru pronajatém od ČCE. V roce 2018 začala provozovat kavárnu Dabang v Korunovačnické ulici v Praze.

9. Life Tree Church sídlí v pražské Podbabě v ulici Pod Juliskou a má okolo 40

Tento článek prošel recenzním řízením.

členů. Spadá pod Life Tree Europe Mission Centre, činnost oficiálně započala v roce 2017. Příležitostně nabízel taneční lekce K-popu pro veřejnost.

10. Beloved Church (<https://www.thebelovedchurch.com>) působí v České republice asi od roku 2017, je ale aktivní spíše v Německu. Pražská skupina čítala v době výzkumu asi 10 členů převážně korejského původu.

11. Křesťanské centrum Logos (KC Logos, Velvyslanci na místě Kristově, <http://www.krestanskecentrumlogos.cz>, <https://www.facebook.com/KCLogosPlzen>) vzniklo v roce 1998. V Plzni a okolí se nachází asi pět sborů, které mají v průměru 50 členů převážně českého a romského původu. Církev klade důraz na práci s romskou minoritou a spolupracuje s menšími českými církvemi evangelikálního typu.

12. Prague Mission Church (<https://www.facebook.com/praguemissionchurch>) je aktivní od roku 2006 a je součástí Asociace pro evangelizaci světa (WEC International). Přestože začátky byly slibné a církev vydávala kupříkladu vlastní měsíčník, v roce 2019 měla členy v řádu jednotek různých národností, převážně z východní Evropy. Sídli v Korunní ulici v Praze v místnosti sdílené se sbory Apoštolské církve.

13. Good News Mission Praha (Církev Dobré poselství Praha) sídlí v rodinném domě v pražských Čimicích. Patří do mezinárodní sítě Good News Mission a v České republice pravděpodobně působí již více než 20 let.

14. University Bible Fellowship (<https://ubf.org>) existuje od roku 1992 a schází v soukromém domě v pražském Suchbátě. Církev je spojená s obchodem s asijskými potravinami Shinfood.

15. Církev sjednocení (Federace rodin za světový mír a sjednocení, <http://www.federacerodin.cz>, Univerzální federace míru, <https://upf.cz>) působí v České republice již od roku 1973,⁴ největšího úspěchu dosáhla v 90. letech a v současnosti má asi 60 členů. Členská základna je etnicky velmi pestrá, především díky praktice dohodnutých sňatků.

16. Boží církev (Církev Boha Otce a Bohyně Matky, World Mission Society Church of God, <https://watvintro.org/>)

Fotografie z Prahy-Čimic (k odstavci 13): autorka.

cs) započala misii v roce 2010. Členové jsou téměř výhradně Korejci. Asi 20 členů se schází v pražském soukromém bytě pastora, nicméně misie orientovaná na veřejnost je poměrně expanzivní a cílí hlavně na vysokoškolský.

17. Šinčchöndži (Shincheonji Church of Jesus, City Church Prague, <https://www.shincheonji.cz>)⁵ v České republice působí nejspíš od roku 2015, má momentálně ke dvěma stovkám následovníků. Působí pod názvy Global Christian Leadership a SOS: biblické sobotní semináře. Je misijně velmi aktivní, v několika posledních letech se objevují kontroverze ohledně jejích manipulativních náborových praktik; zdrojem jsou především svědectví bývalých členů a členek.

Church Emanuel Prague (Presbyterní církev v ČR) působila kolem roku 2004 v Praze. Sbor sídlící v Ječné ulici byl součástí World Assembly of Presbyterian Churches (WAPC), ale podle dostupných informací již neexistuje.

(Ne)úspěšnost korejské misie v Česku

Dle zkušenosti z výše uvedeného výzkumu nelze korejskou misii v Česku dosud považovat za úspěšnou. V době našeho výzkumu byl počet českých konvertitů statisticky velmi nízký, pohybující se v řádu jednotlivců. Vztahy korejských misionářů a pastorů s Čechy byly většinou omezeny na kontakty se spřátelenými českými církvemi a náboženskými společnostmi. Dá se také předpokládat, že v průběhu pandemie se tento stav nezlepšil. Vezmeme-li v úvahu, že jsme v roce 2019 identifikovali sedmáct církví aktivních v českém prostředí a zároveň jsme zaznamenali minimální nárůst členské základny o české členy, je potřeba se ptát po důvodu tohoto stavu. Nabízí se několik vysvětlení.

Za prvé, většina korejských misionářů při příchodu do České republiky silně podceňuje přípravu. Oproti našemu očekávání není Česko vnímáno jako výrazně specifické misionářské pole. Pro některé vysílající církve je křesťanskou zemí, která pouze potřebuje obnovit dávnou tradici a unavený náboženský život, ale nevyžaduje zcela novou misii. Je ale potřeba si přiznat, že česká společnost skutečně je odlišným prostředím

pro misii než obyvatelstvo jiných zemí: ať už je to komunistické dědictví, jistá náboženská negramotnost obyvatel nebo jejich vysoká nedůvěra vůči institucím; vnímání náboženství ve veřejném prostoru v Česku je ovlivněno řadou předsudků a stereotypů. Bez výraznější reflexe tohoto stavu bude další korejská misie velmi namáhavým projektem.

Za druhé, většina korejských církví v Česku byla v průběhu své činnosti nucena improvizovat a odchýlit se tak částečně od původních záměrů misie evangelizovat český národ. Jak je uvedeno výše, až na několik výjimek sloužily v roce 2019 korejské církve v České republice primárně Korejcům. Většina sborů tak byla etnicky homogenních a poměrně uzavřených veřejnosti. Pastoři vnímali svou situaci jako provizorium, které se změní, až se pastor lépe naučí česky, více porozumí kulturnímu prostředí a získá vlastní prostor pro bohoslužby. I v tomto případě může jít o dosti dlouhodobý vývoj.

Za třetí, misionáři čelí řadě překážek, jako je finanční tíseň, osamění a kulturní vykořenění. Připočteme-li složitost češtiny v kombinaci s výše uvedenou náboženskou negramotností řady Čechů a Češek, korejská misie je velkou výzvou. Pastoři doufají, že tato propast by jednou mohla být přemostěna jejich dětmi, neboť dospívající děti misionářů ovládají češtinu velmi dobře a mohou při misii asistovat. V současnosti ale většina církví operuje ve svém bezpečném prostředí Korejců a křesťanů a jen výjimečně přesahuje i mimo něj. Zároveň to ale nevyžaduje, že by tyto neúspěchy nějak výrazně ovlivňovaly volené misijní strategie. O budoucnosti korejských církví v České republice tedy můžeme spekulovat, velké změny ale očekávat nejspíš nemůžeme.

Na závěr je ovšem potřeba zároveň říci, že minimálně dvě skupiny, konkrétně Církev sjednocení v 90. letech

a Šinčchöndži v současnosti, se z tohoto schématu vymykají a dokázaly vyvinout poměrně úspěšné misijní aktivity. V obou případech ovšem nejde o zcela typické korejské protestantské misie, ale spíše o tzv. nová náboženská hnutí s vlastní svébytnou naukou a působící pod mnoha dalšími názvy. Jejich učení může být atraktivní pro mladé lidi hledající duchovní oporu pro hodnoty míru a lidské sounáležitosti.

Poznámky

- 1 Téma korejské misie je velmi málo prozkoumané. Z dostupných zdrojů doporučujeme k dalšímu studiu následující literaturu v angličtině: GEORGE, Sherron Kay, *Local-Global Mission: The Cutting Edge. Missiology: An International Review* 28 (2), 2000, p. 187–195; HAN, Ju Hui Judy, *Contemporary Korean/American Evangelical Missions: Politics of Space, Gender, and Difference*. Dizertační práce, Berkeley: University of California, 2009; KIM, Hun S. – MA, Wonsuk (eds.), *Korean Diaspora and Christian Mission*, Eugene: Wipf and Stock Publishers, 2011; MOON, Steve Sang-Cheol, *The Korean Missionary Movement. Dynamics and Trends, 1988-2013*. Pasadena: William Carey Library, 2016; RYU, Dae Young, *The Origin and Characteristic of Evangelical Protestantism in Korea at the Turn of the Twentieth Century*, *Church History* 77 (2), 2008, p. 371–398.
- 2 Detailnější informace mohou čtenáři a čtenářky najít v tematické kapitole v knize HAVLÍČEK, Tomáš, KLINGOROVÁ a kol., *Postsekularismus v Česku. Trendy a regionální souvislosti*, Praha: P3K, 2020.
- 3 Termín „náboženský etnocentrismus“ je pokusem o vystižení přesvědčení konkrétní skupiny lidí o výlučné roli svého vlastního národa, etnika, země či jazyka v dějinách spásy celého lidstva. Zdá se, že by mohlo jít o rys charakteristický pro řadu východosasijských náboženských skupin. Více viz POKORNY, Lukas, „The Millenarian Myth Ethnocentrised: The Case of East Asian New Religious Movements.“ In ROUBEKAS, Nickolas P., RYBA, Thomas Ryba (eds.), *Explanation and Interpretation: Theorizing About Religion and Myth*. Leiden and Boston: Brill, 2020, p. 299–316.
- 4 O začátcích církve: BELÁŇOVÁ, Andrea, *Misie začala mučednictvím*, *Dingir* 24 (3), 2021, s. 97–98.
- 5 Od doby výzkumu se situace poměrně dramaticky proměnila, církev se stala mediálně známou a hovoří se i o propojení s lokální politikou. Čtenářky a čtenáři mohou relevantní a aktuální články dohledávat například v internetové prezentaci *Náboženský infoservis*.

Korean Protestant Churches in Czechia

This article summarizes the first attempt to investigate Korean Protestant churches active in Czechia in 2019. A total number of seventeen churches is briefly overviewed. Generally speaking, the churches are not successful in gaining new members from among the Czech population. The findings show that the churches do not accommodate their mission strategies to the religiously indifferent milieu in Czechia, mostly because the missionaries are not aware of this situation. Moreover, language is identified as the main barrier in communication.

PhDr. Andrea Beláňová, Ph.D. (*1986), vystudovala religionistiku na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity a nyní působí jako postdoktorandka v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR. Vyučuje také sociologii na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Věnuje se především české religiozitě a problematice kaplanství.

Kombinace výrazů „Korea“ a „církev“ často asociuje Církev sjednocení,

kteří se v poslední třetině 20. století podařilo proniknout z Koreje a Japonska také do západních společností a v 90. letech se dostala do povědomí i české společnosti.

Jedná se o společenství, které vystupuje pod různými jmény, ale které spojuje přesvědčení, že korejský pastor Son-mjong Mun (Sun Myung Moon, 1920–2012) je „Pánem druhého příchodu“ a spolu se svou manželkou Hak-ča Han Munovou (Hak Ja Han Moon, *1943) také „Pravým rodičem“. Nejdříve – od roku 1954 – bylo Munovo společenství známo jako Asociace svatého Ducha pro sjednocení světového křesťanstva, později byly Munem nebo jeho stoupenci založeny desítky organizací pro různé profesní a sociální skupiny, které získávaly pro Muna podporu a zajišťovaly mu postavení světového vůdce a mírotvůrce. Prostřednictvím těchto předvojových organizací přispělo k Munovu věhlasu také množství lokálně i světově významných politiků.¹ V polovině 90. let se nejvýznamnější mezi organizacemi inspirovanými Munem stala Federace rodin za světový mír a sjednocení (FFWPU).

Manželé Munovi na začátku tisíciletí.

Spíše negativní věhlas přinesl církvi její nejvýznamnější obřad, tzv. Druhé požehnání, při němž Mun hromadně žehnal tisícům svatebních párů. Tímto obřadem byl dovršen proces očištění rodové linie svatebčanů od prvotního hříchu; páry se tak stávaly základem přicházející tisícileté říše. V prvních letech existence hnutí na Západě bylo podmínkou získání Druhého požehnání strávit několik let při misi a fundraisingu. Negativně naladěná veřejnost odsuzovala velmi intenzivní, agresivní a relativně úspěšný nábor mladých lidí, při němž bylo obvyklé i utajování a předstírání. Od 90. let Munovo hnutí stagnovalo, anebo bylo dokonce na ústupu. Tento vývoj nezvrátily ani zprávy zveřejňované od roku 2003, v nichž Martin Luther, Konfucius, Ježíš a další osobnosti z duchovního světa potvrzovali, že manželé Munovi jsou skutečně Pravými rodiči.

Po Munově smrti roku 2012 došlo v jeho rodině k zápasům o vliv a původně jednotné hnutí se rozdělilo na tři hlavní větve. Nejsilnější z nich zůstala věrná Munově vdově a jí vedené Federaci rodin za světový mír a sjednocení. Tato větev je také jako jediná přítomna v české společnosti. Podobnou mírovou a kulturní agendu má Společnost rodin za mír (FPA), založená již za Munova života jeho nejstarším žijícím synem Hjun-džin Munem (*1969) a podporovaná Nadačí světového míru (GPF). Na rozdíl od těchto společensky aktivistických organizací založil Munův nejmladší syn Hjung-džin (*1979) církevní společenství s názvem Svatyně světového míru a sjednocení. Navzdory její nevelké členské základně (asi 10 tisíc členů převážně ze Spojených států) vešla do širšího povědomí veřejnosti kvůli podpoře práva na nošení zbraně. Militantní charakter církve se projevuje obřady, při nichž členové nosí do kostelů poloautomatické zbraně a nechávají si je žehnat. Militantní rétorika zahrnuje i vyjádření připravenosti bránit rodinu, obec i národ a vedla i k podpoře útoku na washingtonský Kapitol 6. ledna 2021.

Představa korejských misionářů, vytvořená podle příslušníků Munova hnutí, je v české společnosti v posledních letech posílena působením církve Šinčchöndži. Obě hnutí mají několik výrazných společných charakteristik: v obou je silné mileniální očekávání spojeno s korejským nacionalismem, v učení obou hnutí hrají roli kontakty s duchovní říší, obě společenství jsou soustředěna na vůdce, který přináší osobitý výklad křesťanské Bible, obě vytvářejí předvojové organizace a budují síť kontaktů s bývalými i současnými politiky, misie obou církví je zaměřena na mladé lidi (obvykle vysokoškoláky) a byla či je schopna jich získat až stovky tisíc a v obou církvích je misie vedena účelově s malým ohledem na pravdivost či upřímnost.

Zdeněk Vojtíšek

Poznámka

- 1 Pravděpodobným motivem vraždy bývalého japonského premiéra Shinzo Abeho (1954–2022) byla právě jeho podpora jedné z těchto organizací, Univerzální federaci míru (UPF). Uvedl to vrah po činu 8. července 2022.